

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput XXX. Ad Amplissimos Sapientissimosque Præsules Superiores
Melliti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT XXX.

Ad Amplissimos Sapientissimosque Præsules Superiores Melliti.

Nihil in vos, nihil in Ordinem vestrum, nihil in æquitatem peccavi. Erit fortassis ex vobis ipsis, qui rerum libratæ ad rationis libellum momentis (neque enim solus omnia poterit in tantis viris affectus) erit inquã, qui secum cogitet, statuatque, me fecisse officium Viri boni; causam, ut certe habui, dicat habuisse gravem, & justam; denique rati nem a me, qui hæc scripsi, stetisse: Ita est profecto: nisi hoc forsitan existimet, omnia suis, quæcunque libuerit, in Jesuitarum opprobrium loqui, effundereque licere, Jesuitis eorumque Amicis unum ferendi tolerandæque locum relictam. Qua mente, cum neutiquam putem ullum vestrum existere, hoc certe cogitabitis, jus esse naturæ, quod veniam cunctis defendendi æquitatem dederit: Atque illud præterea intelligeris, non scriptationibus, non libellis omnia transigi. Nulli unquam suus defuit Rhadamantus. Suppetent, mihi credite, semper, qui clavum clavo retundant. Neque scriptoris unius bacchatio penum abecedariam exhauriet, quin alter existat, qui norit ex eodem furno sibi & scutum & tela procudere. Quid enim facilius, quam verbis remeriri verba? calu-

nij, si libeat, vocabulariam obgeminare ferulam? Hoc & vetulæ & pueri norunt. Quis tandem ex his ad extremum fructus? quis, nisi diffamatio mutua? animorum acerbitas? Dei & proximorum offensio? Minime autem, quod homo vanissimus vobis forte persuasit, Religionis vindicatio vestræ. Alijs longe modis honor æstimatioque Religionum curatur: factis, inquam, factis, non verbis; reclusis operum, atque imprimis virtutum modestiæ, caritatis, industriæ exemplis; qua in re ipsa JESU Societas documento est, quæ licet millibus aliquot ignominiosorum scriptorum exagitata sit hæctenus, viget tamen, floretque in hominum potiorum si non amore, at certe æstimatione, ipsa quippe virtute, atque factis egregijs sustinentibus famam. Quo mihi vanissime, atque omnino ridicule facere videntur ij, qui præcellentiam suæ Religionis per verba & argumenta scripta conantur adstruere, similes illi militi, qui in prælio confisus se fortissimum omnium verbis bene multis prædicabat, cum hi, qui audiebant, voces quidem intelligerent, sed potissimum argumentorum pondus, id est, facta requirerent; frustra requirent; frustra crocodilus nobilitatem jactat; ex cute noscitur. Oculi sunt, qui convincunt; annorum quoque plurium experientia, adversus quam & libelli, & tomi, & Stomachationes, & scommata parum, aut ne vix quidquam valebunt.

Quam longe decoram magis Religiosis ordinibus, pacem & concordiam colere, donare invicem, si quis adversus aliquem habet querelam, potiores invicem arbitrari, quam illud alterum, quod Apostolus queritur: *Cum sit inter vos Zelus & contentio, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? cum enim quis dicat; ego quidem sum Pauli (Benedicti) alius autem: ego Apollonis (Ignatij) nonne homines estis? Quid igitur est Benedictus? Quid vero Ignatius? Minister ejus, cui credidistis. Unusquisque autem propriam mercedem accipiet*

piet secundum suum laborem. Cor. 1. c. 3. Me certe, si quos etiam Religiosorum miracula patrans viderem, tali tamen loquendi scribendive modo suum nullo unquam tempore facerent; Quin identidem illud animo recurreret, ejusmodi Carnales esse, & secundum hominem ambulare.

Nihil quidem de me interest vestra; tamen meminertis, cum quanto sensu, quam exigua sit primus Melliti partus annis abhinc aliquot ab Excellentissimis Tribunalium Præsidiibus approbatione susceptus, haud abs re detestantibus, ut par erat, illam pacis inter Religiosos Ordines tempore prorsus alieno perturbationem, quam etiam, ut quomodo-
cunque sopirent, boni Societatis JESU Patres, etsi acriter læsi, tamen sibi suisque silentium imperaverunt: Quo sane satisfactum vobis abunde esse Amplissimi Antistites, si qua etiam extitisset in vos injuria, par erat existimare; & senseritis hoc ipsum, opinor, consiliumque ceperitis, cum viris de vobis vestroque Ordine non deterrima meritis in veterem redeundi gratiam, nisi incendiarius fuisset, qui fomitem favillæ jam confidenti sine fine subjiceret. Quæ res, ut est hominibus moderatis, rationemque ante odium habentibus visa plane indignissima, tam in omnibus admirationem commovit, esse aut ignoratam a Vigilantissimis Viris, aut si cognita fuit, non interdictam; cum tanta esset ex adverso modestia Jesuitarum, ut eam Viri etiam probi propemodum accusarent inertix.

Plane res eo videtur provecta, ut consputare bonos Viros quilibet impune triobolarius audeat, ex ipsorum patientia suæ stultitiæ struens trophæum. Ego certe sic reputo, minimeque fallor: Quod si Jesuitæ eam sibi in alios Religiosos Ordines permitterent cavillandi, scribendique licentiam; si quam sunt periti, tam essent ad par pari referendum præcipites; verbo, modestia eos Religiosa & vere Jesuitica cœrceret, profecto, nisi me lux ista,
P 5
qua

qua teste hæc scribo, deludat, nunquam ego reor facile exiturum aliquem, qui non hecatombas bonæ fortunæ faceret, quam ad eos ea amo lacessendos descenderet. Quo magis indignum est amplissimi Præsules, ab homine vestro, qui æstimator debebat, imitatorque esse modestiæ & virtuti tam exiguum haberi honorem, ut abati etiam, & insultare licentissime ausit. Quæ quo turpiora sunt (quæ sunt certe turpissima) hoc minus adducor, ut credam, vobis, Amplissimi Domini, conscijs, hæc talia ab homine vestro esse patrata. Subreptionem existimo, casum puto. Quid mirum? assiduis gravissimisque negotijs irruentibus identidem in fores vestras, præ quorum turba aut non licuit in ista leviora intendere, aut si licuit, de prudentia judicioque hominis annosi meliora vobis, & merito, persuadebatis. Recte Apostolus *Vaniloquos* conjungit cum *inobedientibus*: sunt multi, inquit, *inobedientes & vaniloqui*; ceu diceret, vaniloquos esse, quia inobedientes, quia indomiti, quia effrænes, & intra limites Religiosi Officij nulla Præpositorum suorum reverentia se coerceri sinentes. Quo plane convincor, nihil esse in vobis, Præsules, aut noxæ aut incogitantia; Quin lugere vos, atque ingemiſcere super insolentiam istam atque exorbitantiam credo.

Verum enimvero cogitate & Æschini profuisse ad dicendi audaciam, aures patientes Philippi. Hoc etiam orare, hoc obsecrare licebit, ut cogitetis, si hominibus societatis ea daretur ab suis Præpositis impunitas, ut ab offensione privata calamum transferrent ad ordinem universum, si ea de coetibus alienis consuerentur, quæ non inquirentibus etiam de his, illis, alijs sæpissime ingeruntur in aures, ut talia ultro ac de industria conquirentur, si referrentur in commentarios, si examinarentur magna & parva, si mores singulorum revocarentur ad lydium, si ad hæc emoverentur e latebris seu nova, seu antiqua, seu vera, seu verisimilia, si iretur per monumenta & archivia, si præterea vis adhiberetur

retur ingenij ad illa etiam, quæ recte habent, sugillanda, si a superficie tenderetur ad arcana, ut mos est pravorum hominum, conjectanda; Si per professam inimicitiam opera poneretur in corradendis undeunde ad infamandum subsidijs, si occasiones & tempora & studium concinnandis talibus collocaretur si præter hæc asperaretur, aut acueretur stylus: Si, quod appellatur debilitas, appellaretur infania; si, quod vocatur Zelus, diceretur Stupor; si, quod inconsiderantia nominatur, pronunciaretur hæresis; si, quæ sunt aut recta, aut minus nota, per tubam dicerentur in publicum (cui enim inclamari non possit; homo es? nemo immunis a peccato, ne infans quidem unius diei: atque septies in die cadit justus) si hæc, inquam, Jesuitæ in subsidium talionis vocarent, cogitate, quæso, Amplissimi Viri, quam amplam messem & scribendi, & condendi tomos, & implendi bibliothecas haberent: Quo vero sensu vestro? Quo Ordinis vestri honore? Quo omnium rubore?

Hoc vos procul dabo ab Jesuitis fieri posse nunquam credetis; utique nec ego credo: Sed quid si facerent? Si Superiorum gratijs ea facere liceret? Si, ut est omnium gravissimus dolor, jure uterentur naturæ? Si Melliti privilegium usurparent? Quid inquam, si hæc fierent? In quo tandem tribunali causam calumniæ ageretur? Provocati sunt, irritati sunt, læsi sunt, & impune quidem læsi sunt, tam acerbe, tam indigne, tam pertinaciter, ut nullos videatur calumnijs satiatus furor. Bruta igitur animantia aut stiptes, qui sensum non habens, Jesuitæ putandi? Quam nihil est, ut de Sapiencia æquitateque vestra, Amplissimi Viri, dubitem, tam absursum, ut credam, vos Jesuitis, si jure suo uterentur, succensendum putare. Non facient tamen (audeo prædem agere) non facient; anue propterea hoc amplius appetendi? indignissima profecto collectio ac plane delira: Non facient Jesuitæ, non ulciscuntur: Ergo tanto acrius violandi, tanto pejus urgendi. Patienter ferent, ergo

cal-

calcentur : obmutescant, ergo tondeantur, deglubantur, crucifigantur : Quis orbis terrarum, in quo hæc Dialectica, nedum apud Religiosos, apud Viros in caritatem, in mansuetudinem Christi juratos?

Nihil exaggero, nihil orationi do : Sic re ipsa fit ; Sic agitur, sic stylus fert, ut apparet, hodierna. Quid volumus ? facta ipsa demonstrant, experientia quotidiana docet, dolore vestro Jesuitæ didicistis. Habetis viros non tot, quin plures, qui licentiam, dicacitatemque Melliti sexcenties obruerent, qui non tantum Penates tueri suos, sed in castra etiam aliena pavorem & stragem scribendo possent inferre : continentur, vetantur imperio propemodum Manliano, patique coguntur circumstrepentes atque insultantes impune Sycophantas, illum unum sane difficilem, attamen pretiosum ferentes fructum : ex ipsis calumnijs testimonium certum virtutis : quippe non ingererentur, si non tam modeste tolerarentur. Ergo ipso, quo calumniaris, maledice, confiteris viros esse modestos & quod sincera Discipulorum Christi nota est, Segnes injuriarum ultores.

Sed ego, quam institueram, sum longius disputando proventus : igitur ad Vos, Amplissimi Domini, me rursus convertito : Agite, obsequimini providentiæ vestræ, jus obedientiæ, quod audio apud Vos Sacrosanctum esse, in pacem & concordiam publicam tuendam conferte. Quod si est quidquam ex ijs, quæ dixi, asperius dictum (Quid autem asperum comparatione eorum, quæ tam licenter excreavit Mellitus?) Si vobis hæc ipsa, quæ me ad hunc stylum adegit, necessitas doluit, cogitate causam hujus necessitatis non defendentem, sed aggredientem, atque iterato aggredientem fuisse, cui merito dixero : *factus sum inspiens : tu me cœgisti.* Cor. 2. 3. Cogitate rursus & modum, quo scripsi, & modum, quo scribere potuissem :
Nihil

Nihil ego de Ordine vestro, nisi cum Veneratione summa: nihil de quoquam alio Ordinis Vestri membro, nedum de Viro quopiam præcellenti, aut Superiore; longissime plane ab eo, quod ausus est, Mellitus, ut qui & in universam JESU Societatem, & in Virum ejus Capitaletm, atque assiduis Præfecturis insignem, non extremis sane digitis, sed plane pugnis ac calcibus insiliit. Scripsi aliqua, quæ omitti vix poterant, attingi nonnulla manu levissima, cum potuissem in ijs plenis eloquentiæ velis incedere; fixi nonnunquam ne nihil induratus sentiret, aculeum, sed caute, sed circumspecte, ijs tantum, quæ libellus tulit intencus, levioribus illis, atque obuijs, & sæpe ludicris, neque ad arcana aut tene-riora famæ se penetrantibus; contra longe, quam Mellitus, qui famam & existimationem innocentissimi Viri, univer- sæque Societatis, velut jecur Promethæi unguibus & rostro in morem vulturis laniavit. Quid autem ea, quæ scripsi ad ea, quæ pressi? ut proinde neminem ullum existimera fore, qui non tam, quod hæc, quod hoc modo scripserim, miretur, quam quod non acrius, quod non uberius scripserim.

CA-